Sosyal Bilimler EKEVAKADEMİ dergisi

Makalenin geliş tarihi: 13.12.2025
1.Hakem Rapor Tarihi: 14.01.2026
2.Hakem Rapor Tarihi: 23.01.2026
Yayına Kabul Tarihi: 16.02.2026
Yayın Türü: Araştırma Makalesi

eISSN: 2148-0710 - pISSN: 1301-6229

KORKU TÜRÜNDEKİ ÇOCUK ROMANLARININ YAZINSAL KURGU VE PEDAGOJİK İŞLEV AÇISINDAN İNCELENMESİ[1]

Erhan ŞEN[*]-Ekrem ÖBÜZ[**]-Sedat KARAGÜL[***]

Öz

Korku türündeki çocuk romanlarını yazınsal kurgu ve pedagojik işlev açısından incelemeyi amaçlayan bu çalışma, nitel araştırma yöntemiyle yapılandırılmıştır. Çalışmanın veri kaynağını ilkokul ve ortaokul öğrencilerine seslenen, korku türündeki 11 yerli çocuk romanı oluşturmaktadır. Veriler doküman incelemesiyle toplanmış, elde edilen bulgular betimsel analizle çözümlenmiştir. İncelenen romanlarda karakterlerin çoğunlukla devingen nitelik taşıdığı, cinsiyet bakımından dengeli bir dağılım sergilediği ve karakterlerin yaş düzeylerinin genellikle 7-15 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Olay dizisinin büyük ölçüde döngüsel bir yapı gösterdiği belirlenmiştir. Anlatıcı türleri açısından alan yazınında tanımlanan tüm anlatıcı türlerine rastlanmakla birlikte elöyküsel ve senöyküsel anlatıcıların daha yoğun biçimde tercih edildiği görülmektedir. Yer ve zaman ögeleri incelendiğinde romanlarda karanlık oda, fantastik mekân, mezarlık, tekinsiz alan, kuyu, köy evi gibi korku türüne özgü mekânlar öne çıkmış; bu mekânlar terk edilmiş, bozulmuş, kasvetli ve yıkık dökük bir atmosferle betimlenmiştir. Romanlarda korkunun kaynağı olarak fantastik figürler, tekinsiz mekânlar, yetişkin figürleri, toplumsal olgular, ölüm, bilinmezlik, hayvanlar, bilgisayar oyunları, büyü ve ruh çağırma gibi çeşitli unsurların kullanıldığı; özellikle doğaüstü varlıkların başat korku etmeni olduğu saptanmıştır. Karakterlerin korkuyla baş etme biçimleri ise çeşitlilik göstermekte olup korkuyla yüzleşme, korkunun kaynağını araştırma, fiziksel temas kurma, çığlık atma, gözlerini kısma ve dua etme gibi pratiklerin öne çıktığı görülmüştür. Romanlarda tespit edilen arkadaşlık/dostluk, sevgi, paylaşım, yardımlaşma, hayvanseverlik, aile, özdenetim, dürüstlük ve saygı gibi değerlerin bu romanların pedagojik işlevini güçlendirdiği söylenebilir. Bununla birlikte öldürme, hırsızlık, hakaret, alkol, silahlı çatışma, tehdit, hayvana şiddet, tehlikeli oyun, dolandırıcılık, kavga ve kötü alışkanlıklar gibi hedef kitleye uygun olmayan bazı öğeler de belirlenmiştir. Ancak bu öğelerin yoğunluk göstermediği ve çocuk okuru duygusal açıdan örseleyecek düzeye ulaşmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *Çocuk edebiyatı, Korku türü, Pedagojik işlev.*

An Analysis of Children's Horror Novels in Term of Literary Structure and Pedagogical Function

Abstract

This qualitative study examines children's horror novels in terms of their narrative structure and pedagogical function. The data source comprises 11 original children's horror novels authored by Turkish writers and targeting primary and middle school students. Data were collected through document analysis and analyzed using descriptive analysis. The findings indicate that characters are predominantly dynamic, with round characters appearing less frequently. Gender distribution is generally balanced, and the characters are mostly between the ages of 7 and 15. In terms of plot structure, cyclical patterns are largely preferred. Regarding narrative perspective, although all narrator types identified in the literature are present, homodiegetic and autodiegetic narrators are used more frequently than others. The analysis of setting reveals that the novels commonly include locations characteristic of the horror genre, such as dark rooms, fantastical spaces, graveyards, uncanny spaces, wells, and rural houses. These spaces are typically portrayed as abandoned, deteriorated, gloomy, or dilapidated, reinforcing the atmosphere of fear. The sources of fear

[1] Bu çalışma, Ekrem ÖBÜZ'ün *"Çocuklara Seslenen Korku Türündeki Yapıtların Yazınsal Kurgu ve Pedagojik İşlev Açısından İncelenmesi"* başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

[*] Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, erhansen@yyu.edu.tr, https://orcid.org/0000-0001-7678-812X

[**] Bilim Uzmanı, Milli Eğitim Bakanlığı, Siirt 80. Yıl Ortaokulu, ekremobuz@gmail.com, https://orcid.org/0000-0002-1203-8490

[***] Doç. Dr., İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, skaragul@29mayis.edu.tr, https://orcid.org/0000-0003-1829-2809

identified in the novels include fantastical beings, uncanny spaces, adult characters, social phenomena, death, the unknown, animals, magic, and spirit summoning, with supernatural beings emerging as the dominant source of fear. The strategies used by characters to cope with fear vary, with confronting fear, investigating its source, physical contact, screaming, squinting, and praying standing out as prominent responses. In addition, the novels convey values such as friendship, love, sharing, cooperation, compassion for animals, family cohesion, self-regulation, honesty, and respect, highlighting their strong pedagogical potential. Although certain elements that may be considered unsuitable for the target audience—such as killing, theft, insults, alcohol use, armed conflict, threats, animal cruelty, dangerous games, fraud, fighting, and harmful habits—are also present, these elements occur infrequently and are not portrayed in a manner likely to cause emotional harm to child readers.

Keywords: *Children's literature, Horror genre, Pedagogical function.*

1. Giriş

Korku türü, genel anlamda okuru şoka uğratıp korkutan ya da onda iğrenti ve tiksinti gibi duyguları ortaya çıkaran kurgusal bir anlatıdır (Cuddon, 1999). Diğer kurgusal türlerden farklı olarak insanın iyi yönleriyle değil, onun en yıkıcı ve korkutucu hallerini işleyen bu tür insanlık durumunun karşıt taraflarıyla anlaşılmasına yardım etmektedir. Tarihsel gelişimi irdelendiğinde, korku duygusu çok eski anlatılardan itibaren edebiyatta yer alsa da bu türün bağımsız ve belirgin bir türe dönüşmesi görece yenidir.

Batı edebiyatında Gotik akımla ortaya çıkan bu tür, kasvetli mekânlar, doğaüstü varlık ve olaylara yer vererek okurda korku duygusu uyandırmayı amaçlamıştır. Zaman içinde gelişen korku edebiyatı, Batı ülkelerinin sınırlarını aşarak daha geniş bir coğrafyaya yayılmıştır (Yüce, 2020). Avrupa'da ortaya çıkan Gotik edebiyat Amerika'ya taşınmış ve burada "Amerikan gotiği" olarak anılan yeni bir temsil alanı bulmuştur. Gotiğin anavatanı İngiltere'de bu akım, Avrupa'nın farklı inanç sistemleri, batıl inanışları, folklorik öğeleri ve dini baskılarıyla şekillenirken, Amerika'da ortaya çıkan Gotik gelenek bu unsurlara ek olarak güçlü Protestan etkileri içermiştir (Tunçtan, 2018).

Korku edebiyatının ilk örneği sayılan Otranto Şatosu'nun yayımlanmasının ardından korku türünde kayda değer bir ilerleme görülmemiştir. Bu dönemlerde gotik yapıtlara çok az rastlanmıştır. Ancak, gotik yapıtlardaki asıl sıçrayış 1780'lerin ortalarında başlamış, artış yüzyılın sonuna kadar yükselerek sürmüştür. Asıl ve yeniden yükseliş 1790'larda Fransız İhtilali gibi olayların etkisiyle gerçekleşmiştir. İhtilali'n yarattığı sosyal ve siyasal karmaşalar, gotik edebiyatın düş gücünü beslemiş ve bu dönemden sonra gotik edebiyat, burjuvaların korkularını konu edinmeye başlamıştır. Fransız Devrimi sonrasında ortaya çıkan ve toplumsal reaksiyonlara neden olan bazı vakalar, dönemin korku türündeki yapıtlarına ilham kaynağı olmuştur. Fransız ihtilali dışında Sanayi Devrimi'nin getirdiği sosyokültürel değişim ve gelişmeler korku edebiyatını özgül bir edebiyat alanına dönüştürmüştür. Korku türü, 18. ve 19. yüzyılların belirli dönemlerinde popülerlik kazanmış ve 20. yüzyıla girerken yazarları ve okurları etkisi altına alan önemli bir yazınsal forma dönüşmüştür (Cuddon, 1999; Davenport, 2005; Moretti, 2018; Özkaracalar, 2005). Zira her türlü değişim, endişe ve belirsizlik bu kurgusal türü sürekli besleyip dönüştürmüştür. Çağın koşullarına paralel işlenen konular farklılaşsa bile felaketler, ölüm korkusu, hâkimiyetin kötü amaçla kullanımı, umutsuzluk, insanlığın yozlaşması, bilinmeyen ve doğaüstü oluşumlardan çekinme korku edebiyatının değişmez ana motifleri haline gelmiştir.

Çocuklar için hazırlanan yapıtlarda korku, yetişkinlere seslenen yapıtlarda olduğu gibi, yeni keşfedilmiş bir duygu değildir. Ancak korkunun merkezi bir konuma yerleşmesi, çocuk edebiyatı alanında tartışmalı bir mesele olarak durmaktadır. Bunun temel nedeni, çocuk okurun duygu dünyasında bu tür yapıtların nasıl bir etki yaratacağının kestirilememesi ve bu durumun türe karşı önyargılar oluşturmasıdır Modern çocuk edebiyatının önemli yazarlarından Sertbarut (2017) çocuk edebiyatında korkunun yeni keşfedilmiş bir edebiyat türü olmadığına dikkat çekmektedir. Anadolu

masallarında bir şekilde korku kendine her zaman için bir alan bulmuştur. Alkarısı, insan yiyen devler, üç harfliler, ormana terk edilen çocuklar ve celladı perde arkasında bekleyen padişahlar gibi ögelerle korku hep işlenmiştir. Geleneksel anlatıların aksine çocuk edebiyatında korku özgül bir türe dönüşmesi çok yenidir. O'Sullivan (2010) çocuk edebiyatında korku türünün belirgin bir tür olarak ortaya çıkışının "*Are You Afraid of the Dark"* ve "*Point Horror"* gibi yapıtlarla, 90'lı yıllarda görüldüğünü ifade etmektedir. Bu bağlamda çocuklar için korku edebiyatının geçmiş çok eskilere uzanmamaktadır.

Ayrı türe dönüşmesi göreceli olarak çok gecikse bile çocukların korkuya ilgi duydukları unutulmamalıdır. Tekşan vd. (2012) tarafından gerçekleştirilen bir çalışma çocukların bu yöndeki taleplerini doğrulamaktadır. Çalışmada 9-12 yaş grubundaki çocukların görüş ve isteklerinin belirlenmesi amaçlanmış ve katılımcıların çocuk edebiyatı ürünlerinde korku ögelerine yer verilmesini arzu ettikleri saptanmıştır. Katılımcıların hayal ettikleri kitaba ilişkin verdikleri yanıtlarda Okulda Hayaletler gibi korku temalı başlıkların yer alması, ilgili yaş grubunun korku motiflerine belirgin bir ilgi duyduğunu göstermektedir.

Çocuklara yönelik korku edebiyatının temel amacı çocuğu korkutmak değil, aksine çocuğun kendi duygularını tanımasını, bunlarla nasıl başa çıkacağını öğrenmesini sağlamaktır. Bu tür yapıtlar fantastik figürlerin (hayalet, canavar gibi) gerçek hayatta korku kaynağı olmadığını göstererek çocuğun üzerinde olumsuz etki yaratan durum ve olaylardan arınmasına aracılık etmektedir. İskender (2016) çocuk edebiyatında korku türüne yönelik yaygın bir kanıya dikkat çekmektedir. Bu tür yapıtlar sakıncalı, faydasız ve potansiyel olarak şiddet ögeleri içerdiği iddiasıyla çocuklara önerilmez. Bu olumsuz algı söz konusu yapıtların yaygınlaşmasını, gelişmesini ve çocuk okurla buluşmasını engelleyen önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir. Brock-Servais (2018) çocuklara seslenen korku türünün yetişkinler tarafından reddedilmesinin temel gerekçesini bu türün küçümsenmesi ve çocuk gelişimine uygun olmadığı düşüncesine bağlamaktadır. Yetişkinler (eğitimciler ve ebeveynler) genellikle bu tür kitapların çocuklara pedagojik açıdan bir değer sunmadığını, okuduğunu anlama becerilerine katkıda bulunmadığını öne sürerek korku türünü tehlikeli ve yetersiz olarak değerlendirmektedirler. Reynolds (2001) da çocuklarda bu türe bağlı gelişen kaygının, onlara uygun olmayan tecrübe biçimleri ile olumsuz bilgi ve durumların konu edinilmesinden kaynaklandığını belirtmektedir. Clasen (2010) yetişkinlerin olumsuz tutumuna itiraz ederek korku edebiyatının çocukların ilgisini çektiğini, çocukluk döneminde oynanan ve korku temelli çeşitli oyunlara (saklambaç, ce-ee, böö gibi) benzediğini, bunun da çocukla korku edebiyatı arasında doğal bir zemin yarattığını öne sürmektedir.

Korku edebiyatının çocuğa uygun olup olmadığı sorunu önemli bir tartışma konusudur. Korku duygusu farklı oranlarda yazınsal türlere yansısa bile korkunun başlı başına kurgunun merkezine yerleştirilmesi bu türü pedagojik anlamda daha fazla tartışmaya açmıştır (Şen, 2025). Ancak çoğunlukla sınıf içi etkinliklere uygun olmadığı düşünülse bile korku türü yapıtları sınıfta okumak ya da tartışmak hem öğretmenler hem de öğrenciler açısından son derece verimli sonuçlar doğurabilir. Özellikle öğrencilerin ilgisini çeken, merak uyandıran ve okuma motivasyonlarını artıran metinlerle zenginleştirilmiş bir içerik hazırlamak dil ve edebiyat derslerinin daha anlamlı ve etkili olmasına hizmet edebilir (Matek, 2015). Bu çekişmeli tartışmaya rağmen korku edebiyatının çocuklar açısından şu pedagojik değer ve işlevleri taşıdığı söylenebilir (Jones vd., 2022; Matek, 2015; Nail, 2018; Şen, 2025):

1. Korku türü metinler çocuğun farklı karakterlerle duygudaşlık kurmasına, kimlerin insani olarak tanımlanabileceğini sorgulamasına, "öteki"yi anlamasına yardım etmektedir.

2. Korku edebiyatı, çocuk okurun korkularını çözümlemesine, birini ya da bir şeyi canavarlaştıran, kötüleştiren ögelerin neler olduğunu düşünmesine imkân vermektedir.
3. Korku edebiyatı, bireyi insancıl değerlerden uzaklaştıran eylemleri fark etmeye ve bunları eleştirel bir tutumla değerlendirmeye teşvik etmektedir.
4. Korku türü metinler, öğrencilerde okumaya dönük ilgi ve motivasyonun artmasında olumlu bir etki yaratmaktadır.
5. Korku edebiyatı, öğrencileri kendilerini kuşatan dünya üzerine düşünmeye, anlamaya ve kavramsallaştırmaya yönlendirmektedir.

Olumlu ve olumsuz yargılar birlikte değerlendirildiğinde çocuk edebiyatında korku türünün pedagojik işlevinin somut bulgularla ortaya çıkarılması gerekmektedir. Özellikle korku türünün çocuk okurun korkularıyla yüzleşmesine, bunların üstesinden gelmesine yardım edeceği hesaba katıldığında bu tür araştırmalar daha fazla değer kazanmaktadır. Dolayısıyla korku türündeki çocuk romanlarını yazınsal kurgu ve pedagojik işlev açısından çözümleyen bu çalışma alanyazındaki boşluğu doldurmayı, bu türün değer ve niteliğini ortaya koymayı hedeflemektedir.

2. Yöntem

Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımıyla tasarlanmıştır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman incelemesi gibi tekniklerle elde edilen verileri kullanarak olgu ve süreçleri doğal bağlamı içinde bütüncül ve gerçekçi biçimde anlamayı amaçlayan; katılımcılara, araştırma ortamına yönelik ayrıntılı betimlemeleri sağlayan esnek ve derinlikli analiz sürecidir (Creswell, 2005; Patton, 2014; Yıldırım & Şimşek, 2018).

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubunun belirlenmesi için nitel araştırma yaklaşımı içinde yer alan amaçlı örnekleme yöntemlerinden "ölçüt örnekleme"ye başvurulmuştur (Yıldırım & Şimşek, 2018). Buna göre incelenecek kitapların belirlenmesinde aşağıda sıralanan temel ölçütler esas alınmıştır:

1. Kitapların ilkokul ya da ortaokul düzeyine seslenmesi
2. Korku türünde yazılmış olması
3. Yerli yazarlar tarafından (çeviri olmaması) yazılmış olması

Bu ölçütleri karşılayan toplam korku türü 11 çocuk romanı tespit edilmiştir. Çalışmaya dâhil edilen korku türü çocuk romanlarına ilişkin bilgiler Tablo 1'de aktarılmıştır:

Tablo 1

İncelenen Korku Türü Çocuk Romanlarına İlişkin Bilgiler

Sıra	Romanın Adı	Yazar	Yaş	Basım Yılı	Yayınevi	Sayfa Sayısı
R1	Hortlaklar Geçidi	Hanzade Servi	11-15+	2020	Tudem	232
R2	Umacı	Hanzade Servi	8-10	2020	Tudem	144
R3	Hayalet Tozu	Hanzade Servi	11-14	2020	Tudem	352
R4	Kar kurdu ve Canavar	Güzin Öztürk	10-13	2020	Tudem	112
R5	Komşumuz Çok Acayip	Miyase Sertbarut	7-10	2020	Altın Kitaplar	152
R6	Tarlakoz'un Tuzağı (Ara Âlem -1)	Miyase Sertbarut	11-15+	2020	Tudem	192
R7	Yasak Oyun (Ara Âlem- 2)	Miyase Sertbarut	11-15+	2018	Tudem	192
R8	Yeniden Doğuş (Ara Âlem-3)	Miyase Sertbarut	11-15+	2020	Tudem	192

R9	Atla	Mercan Aytuna	9-12	2016	Tudem	168
R10	Zombili Mombili Roman	Aytül Akal	10+	2016	Redhouse Kidz	220
R11	Kırmızı Arabanın Hayaleti	Aytül Akal	12-14	2019	Tudem	208

2.2. Araştırma Süreci

Alan yazınında çocuk edebiyatında korku türüne dair bir boşluk olduğu fark edilmiş, bu boşluğun giderilmesi için araştırma süreci planlanmıştır. Plan kapsamında öncelikle çocuklara yönelik kitapları düzenli basan yayınevlerinin (Tudem, Altın Kitaplar, Redhouse Kidz) tanıtım kitapçıkları (katalogları), internet siteleri taranmış, tarama sonucunda korku türündeki 13 çocuk kitabına [11 roman, 2 öykü (Karakura'nın Düşleri/Hanzade Servi; Sıra Sana da Gelecek/Koray Avcı Çakman)] ulaşılmıştır. Çalışma korku türündeki romanlara odaklandığı için öykü kitapları analiz dışı tutulmuş, belirlenen romanlar çözümlenmiştir. Çalışmanın amacı kapsamında çözümlenen romanlara ilişkin elde edilen veriler tematik çerçeveye göre düzenlenmiş, bulgular yorumlanmış ve doğrudan alıntılarla somutlaştırılmıştır. Süreç boyunca bilimsel etik kurallara riayet edilmiş, bulgular akademik dürüstlük ilkeleri gözetilerek raporlaştırılmıştır.

2.3. Veri Toplama Yöntemi

Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırma konusu olan olgu ya da olgulara ilişkin bilgi içeren yazılı materyallerin sistemli biçimde incelenmesi ve çözümlenmesini kapsayan bir yöntemdir (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu kapsamda seçilen korku türündeki çocuk romanları çalışmanın dokümanlarını oluşturmaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

Çalışma grubunu oluşturan dokümanlar betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Mevcut durumu doğrudan sunmayı, düzenleyip yorumlayarak aktarmayı amaçlayan betimsel analiz dört aşamada yürütülür: İlk aşamada, araştırma soruları ve kavramsal çerçeve doğrultusunda verilerin hangi alt kategoriler altında düzenleneceğini belirleyen bir analiz çerçevesi oluşturulur. İkinci aşamada, veriler bu tematik çerçeveye göre okunup düzenlenir ve aktarılacak doğrudan alıntılar seçilir. Üçüncü aşamada düzenlenen veriler tanımlanır ve gerektiğinde alıntılarla desteklenir. Son aşamada ise bulgular açıklanır, anlamlandırılır, ilişkilendirilir ve yorumlanarak olgular arasında gerekirse karşılaştırmalar yapılır (Altunışık vd., 2017; Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu araştırmada betimsel çözümleme süreci; kavramsal çerçeve ve araştırma soruları doğrultusunda bir çözümleme çerçevesi oluşturulmasıyla başlamış, "korku" ana kategorisi altında belirlenen alt kategorilere göre romanların dikkatlice okunması, ilgili cümlelerin işaretlenip betimsel veri ve betimsel indeks bölümlerine aktarılması, uzman görüşleri doğrultusunda gerekli düzeltmelerin yapılması ve verilerin yeniden gözden geçirilmesiyle sürdürülmüştür. Ardından betimsel indeksler ilgili kategoriler altında gruplandırılmış, çalışmada doğrudan kullanılacak alıntılar seçilmiş ve bulgular düzenlenip gerektiğinde alıntılarla desteklenmiştir. Son aşamada bu bulgular açıklanıp yorumlanmış, alıntılar arasında ilişkiler kurulmuş ve çözümleme tamamlanarak bulguların yazımına geçilmiştir. Geçerlik ve inandırıcılığı artırmak amacıyla veriler yorumsuz sunulmuş, bulguların bir kısmı tablolarla görselleştirilmiştir.

Çalışmada iç güvenirliği denetlemek için iki araştırmacı, çalışma grubunda yer alan korku türü çocuk romanlarını bağımsız olarak kodlamışlardır. Bu konuda Miles ve Huberman modeline başvurulmuştur. Söz konusu modelde kodlayıcılar arasındaki görüş birliğini ortaya çıkaran $\Delta = C \div (C + \partial) \times 100$ formülü kullanılmaktadır. Formülde "Δ" güvenirlik katsayısını, "C" üzerinde görüş birliği sağlanan konu/terim, "∂" üzerinde görüş birliği bulunmayan konu/terim sayısını karşılamaktadır. İçsel

tutarlılığı veren kodlama denetimine göre kodlayıcılar arası görüş birliğinin en az %80 olması beklenmektedir (Miles & Huberman 1994; Patton 2002, Akt. Baltacı 2017). Kodlama sonuçlarına göre 241 görüş birliği ve 39 görüş ayrılığı belirlenmiş olup kodlayıcılar arası güvenirlik oranı %86,07 olarak hesaplanmıştır. Bu oran, nitel araştırmalarda kabul edilen %80 eşik değerinin üzerinde olup kodlama sürecinin güvenilirliğini göstermektedir.

2.5. Araştırma Etiği

Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmeyen araştırmalar kapsamında bulunmaktadır. Çalışmada herhangi bir canlı denek, katılımcı ya da deneysel işlem bulunmamakta yalnızca doküman incelemesi yapılmıştır. Çalışmada bilimsel etik kurallarına titizlikle uyulmuş, alıntılar doğru biçimde gösterilmiş, veriler nesnel biçimde çözümlenmiş ve tüm süreç akademik dürüstlük ilkeleri gözetilerek yürütülmüştür.

3. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde incelenen korku türündeki çocuk romanlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Analiz sonucunda elde edilen veriler çalışmanın amacı kapsamında sistematik olarak değerlendirilip yorumlanmıştır. Ayrıca bulguların daha anlaşılır, karşılaştırılabilir ve görünür kılınması için tablolara başvurulmuştur.

Tablo 2'de çalışma kapsamında incelenen korku türü çocuk romanlarında yer alan ana karakterlerin kurgusal niteliklerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Ana karakterlerin açık ya da kapalı oluşları, devingen veya durağan yapıları ortaya konulmuştur. Ayrıca karakterlerin yaş ve cinsiyet özelliklerine ilişkin dağılımlar sunulmuştur.

Tablo 2

Ana Karakterlerin Kurgusal Nitelikleri

Kurgusal Nitelikler		Karakterler	Dağılım (N)
Açık		Andaç, Topaç, Düşçe, Mizgin, Aziz, Oya, Kendal, Canan, Kendal, Canan, Kendal, Canan, Kafsiel, Özgür, İsim belirtilmemiş (2), Kaya, İlayda	18
Devingen		Andaç, Topaç, Düşçe, Mizgin, Aziz, Oya, Kendal, Canan, Kendal, Canan, Kendal, Canan, Kafsiel, Özgür	14
Durağan		İsim belirtilmemiş (2), Kaya, İlayda	4
Yaş	Belirsiz	Andaç, Mizgin, Aziz, Oya, Kendal, Canan, Kendal, Canan, Kendal, Canan, Kafsiel, Özgür, adsız karakter (2), Kaya, İlayda	16
	8 yaş	Topaç	1
	9 yaş	Düşçe	1
Cinsiyet	Erkek	Topaç, Aziz, Kendal (3 karakter), Özgür, Kaya, Kafsiel, adsız karakter	9
	Kadın	Andaç, Düşçe, Mizgin, Oya, Canan (3 karakter), İlayda, adsız karakter	9

Tabloda görüldüğü gibi incelenen romanlardaki ana karakterlerin tümü (N: 18) açık bir nitelik sergilemektedir. Bunun dışında romanlardaki ana karakterlerin çoğunlukla devingen oldukları [Devingen (N: 14), Durağan (N: 4)] tespit edilmiştir. Yaş düzeyleri irdelendiğinde ana karakterlerin yaşlarının çoğunlukla (N: 16) kesin sayılarla verilmediği, yalnıza iki karakterin (Topaç, Düşçe) yaş düzeyinin kesin olarak tespit edildiği görülmektedir. Yaş düzeyi kesin olarak belirtilmemiş karakterlerin yaşlar öğrenim gördükleri sınıf düzeyiyle tahmin edilmektedir. Cinsiyet açısından ana karakter sayısının eşit bir dağılıma [Erkek (N: 9); Kadın (N: 9)] sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3'te çalışma kapsamında incelenen korku türü çocuk romanlarında olay örgüsünün yapısına ilişkin bulgular sunulmaktadır. Bu tabloda romanlardaki olayların ilerleyiş ve gelişim

biçimleri ortaya konulmuştur. Elde edilen veriler doğrultusunda olay örgüsünün genel yapısı değerlendirilmiştir.

Tablo 3

Olay Örgüsünün Yapısı

Olay örgüsü	Korku Romanları	Dağılım (N)
Döngüsel	R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8, R9, R10	10
Aşamalı	R11	1

Tabloda görüldüğü gibi korku türü çocuk romanlarında olay örgüsünün büyük ölçüde (N: 10) döngüsel bir yapı sergilediği görülmektedir. Döngüsel olay örgüsünün bu yoğunlukta tercih edilmesi korku romanlarında tekrarlayan gerilim, tehdidin yeniden ortaya çıkması, korkunun sürekliliği gibi ögelerin anlatının sonunda giderildiğini göstermektedir. Buna karşılık yalnızca bir romanda (Kırmızı Arabanın Hayaleti) aşamalı olay örgüsünün (N=1) tercih edilmesi korku türü çocuk romanlarında çizgisel olay dizilerinin sınırlı düzeyde benimsendiğini ortaya koymaktadır.

Tablo 4'te çalışma kapsamında incelenen korku türü çocuk romanlarındaki anlatıcıların temel özelliklerine ilişkin bulgular sunulmaktadır. Tabloda anlatıcı türü ve anlatıcı tutumu esas alınarak benöyküsel, senöyküsel ve elöyküsel anlatım biçimlerinin dağılımı gösterilmiştir. Bu dağılım üzerinden romanlardaki anlatım tercihlerinin genel görünümü değerlendirilmiştir.

Tablo 4

Anlatıcıların Temel Özellikleri

Anlatıcı Türü	Anlatıcı Tutumu	Korku Romanları	Dağılım (N)
Benöyküsel		R6, R7, R8, R10, R11	5
Senöyküsel		R1, R2, R5, R6, R7, R8, R10, R11	8
El öyküsel	Sınırsız	R1, R2, R3, R4, R5, R9, R10, R11	8

Tablodan da anlaşılacağı üzere incelenen korku türü çocuk romanları anlatıcı türleri [benöyküsel (N: 5), senöyküsel (N: 8) ve elöyküsel (N: 8)] bakımından çeşitlilik sergilemektedir. Dağılım açısından elöyküsel ve senöyküsel anlatıcıların eşit dağılımda tercih edilmesi korku romanlarında okurla doğrudan etkileşim kurma ve kuşatıcı bir bakış açısı oluşturma stratejisinin göstergesi olarak değerlendirilebilir. Benöyküsel anlatıcının (N: 5) tercih edilmesi korkunun sınırlı ölçüde öznel bir deneyim olarak aktarıldığına işaret etmektedir. Buna karşılık elöyküsel anlatıcıların sınırsız bakış açısıyla olayları aktarması, korku ögelerinin neden ve sonuçlarıyla, karakterlerin iç dünyalarının ayrıntılarıyla paylaşılmasına olanak tanımaktadır. Senöyküsel anlatıcı (N: 8) aracılığıyla okurun anlatıya doğrudan dâhil edilmeye çalışıldığı, korku duygusunun deneyimsel düzeyde güçlendirilmesinin amaçlandığı söylenebilir. İncelenen korku türü çocuk romanlarındaki anlatıcıların özelliklerini somutlaştırmak için şu örnek ifadeler aktarılabilir:

> *R2: Melek ışığı söndürüp kapıyı kapattı. Gündüz gayet sıradan bir yerken, gece lambasının loş ışığında odanın ürkütücü görünmesinin sebebi ne biliyor musun? Tabii ki yazarlar. Hayalet, vampir, kurt adam öyküleri anlatıyor, senin yatağının altında canavarların yaşadığına inandırmaya çalışıyorlar. Ama onlara kızmamalısın. Geçimlerini böyle sağlıyorlar…… Gündüz korkmadığın bir şeyden gece niye korkasın? Evet, yazarlar geçimlerini sağlasın diye (Umacı, 2020). (Senöyküsel)*

R6: Kendal o zaman biraz kuşkulandı. Acaba unutkan bir çocuk muydu, ya da olacak mıydı? Okuldaki derslerinin zayıflığı unutkanlığından mıydı? Belki de evim diye bildiği yer bir başkasının eviydi? Böyle düşünmek hoşuna gitti. Ya annesi? Eğer Aziz'in söylediği doğruysa ve annesi de bunu biliyorsa çocuğunun kaybolmasından korkmuyor muydu? (Tarlakoz'un Tuzağı, 2020). (Elöyküsel)

R8: Belki de bir elma ağacı işlemeliyim. Dalların arasından üç kırmızı elma görünse… Neden üç? Çünkü masalların sonunda gökten üç elma düşer. Peki, bu bir masal ağacı mı? Olabilir çünkü ölüleri diriltmek masallarda mümkün görünüyor (Yeniden Doğuş, 2020). (Benöyküsel)

Tablo 5'te incelenen korku türü çocuk romanlarında korku duygusunun inşasında kullanılan yer ve zaman bileşenlerine ilişkin temel bulgular sunulmaktadır. Tabloda korku atmosferinin oluşturulmasında öne çıkan mekân türleri ve zaman dilimlerine yer verilmiştir. Bu veriler aracılığıyla korku duygusunun kurgusal olarak nasıl somutlaştırıldığı ortaya konulmuştur.

Tablo 5

Korkuyu Ortaya Çıkaran Yer ve Zamanın Temel İçerikleri

Yer ve Zaman		Korku Romanları	Dağılım (N)
Yer	Karanlık Bir Oda	R2, R4, R6, R7, R8, R10	6
	Fantastik Bir yer	R1, R6, R7, R8, R9	5
	Mezarlık	R1, R5, R6, R7, R8	5
	Tekinsiz Mekân (köşk, metruk ev gibi.)	R1, R5, R11	3
	Kuyu	R3	1
	Köy evi	R4	1
Zaman	Belirsiz	R2, R5, R6, R7, R9, R10, R11	7
	Gece	R1, R2, R4, R5, R6, R10	6

Tablodan anlaşılacağı gibi korku türü çocuk romanlarında korkunun ortaya çıkmasında yer ve zaman ögelerinin işlevsellik taşıdığı görülmektedir. Mekânsal açıdan en yüksek dağılıma sahip ögeler arasında karanlık bir oda (N: 6), fantastik bir yer (N: 5) ve mezarlık (N: 5) bulunmaktadır. Bu mekânların belirsizlik, tehdit ve tekinsizlik duygusunu güçlendiren özellikleriyle korku atmosferini inşa ettiği anlaşılmaktadır. Tekinsiz mekânlar (köşk, metruk ev gibi) (N: 3) benzer biçimde korku romanlarının gerilim boyutunu destekleyen alanlar olarak öne çıkmaktadır. Kuyu (N: 1) ve köy evi (N: 1) gibi mekânların sınırlı sayıda temsil edilmesi, bu tür mekânların korku üretiminde daha az tercih edildiğini göstermektedir. Zamansal açıdan irdelendiğinde korkunun yoğunlukla belirsiz bir zaman diliminde (N: 7) kurgulandığı görülmektedir. Böylece kurgusal zaman belirsizlik anlamı yüklenerek kurgudaki tedirginlik duygusunun artırılmaya çalışıldığı söylenebilir. Gece (N: 6) ise karanlık, bilinmezlik ve güvensizlik çağrışımlarıyla korku atmosferini destekleyen bir diğer temel zaman dilimi olarak dikkat çekmektedir. Genel anlamda, bu bulgular korku türü çocuk romanlarında korkunun; karanlık, belirsiz ve tekinsiz yer-zaman kurguları aracılığıyla inşa edildiği, yer ve zaman ögelerinin kurgusal gerilimi güçlendiren temel ögeler olarak kullanıldığını ortaya koymaktadır. İncelenen korku türündeki çocuk romanlarında korkuyu ortaya çıkaran yer ve zamanın temel içeriklerini somutlaştırmak için şu örnek ifadeler aktarılabilir:

R2: Dolap, gece lambasının ışığında tam olarak görünmüyordu, ama Topaç içinden bir şey çıktığını anladı. Çünkü karanlık bir gölge, halının üzerinde hareket ediyordu (Sanki aydınlık gölge olurmuş gibi…). Gece lambasının kapsama alanı, halının ortalarından başlıyordu (Umacı, 2020). (Gece)

R3: Sizce bu kuyu lanetli mi? Peri bebeği diledi. Bebek Işık'a geldi. Işık, bebeği Peri'nin almasını dilerken öldü. Aslında, kuyu dileğini yerine getirmişti. Yani bebeğin Peri'nin olmasını sağlayacak en kesin çözüm, sahibinin ölmesiydi. Bayan Toz…şey… Lavanta Hanım'ın dileği ise, Güneş Karahan'la evlenmekti. Kuyu bunu da yerine getirdi. Ama bu evlendikten sonra, ikisi de mutsuz oldu. Birbirlerinden tamamen koptular. Kuyu dilekleri yerine getiriyor, fakat kendi yöntemlerini kullanıyor. Dileğin, sahibini mutlu edip etmemesi umurunda değil. Hatta bir anlamda, dilek dileyenlere ceza veriyor gibi (Hayalet Tozu, 2020). (Kuyu)

R5: Nuran Hanım'ın bu mahalledeki yıkık dökük, eski ev seçmesindeki neden kirasının ucuzluğu ve yapacağı iş için uygunluğuydu. Alt katı çalışma alanı yapacaktı. Evin bodrumu bile vardı. Ses geçirmez, sabaha kadar ışığı açık bırak fark edilmez (Komşumuz Çok Acayip, 2020). (Tekinsiz Mekân)

R6: Neyse bunlar başka mevzular ve ne yazık ki sizin âlemde kaldı. Burada öyle şeyler pek yok; çünkü iletişim kurmak dirilerle de, ölülerle de diğer üç buçuk harfliler de çok zor. Ara Âlem'de büyünmüyor da, hep aynı kalıyorsunuz; öldüğünüz yaşta… (Tarlakoz'un Tuzağı, 2020). (Fantastik Bir Yer)

R10: O akşam yazmak için hiç istek yoktu içinde. Televizyonda ardı ardına, seçici kurul üyelerinin hiç de seçkin olmadığı izlenimi veren birkaç tartışmalı, çokça da atışmalı yarışma programı izleyip yattı. Uzun süre uyuyamadı. Yatak odası bir anda tuhaf bir buharla dolmuştu sanki. İs kokulu, yoğun bir durman… Odayı havalandırmak için kalkıp pencereyi açtı. Dışarıdaki soğuk hava arsızca odaya daldı, is kokusu dağılır gibi oldu. Birkaç saat uyumuştu ki kulak tırmalayan keskin bir ses onu uyandırdı (Zombili Mombili Roman, 2016). (Karanlık Bir Oda)

Tablo 6'da incelenen korku türü çocuk romanlarında korku duygusunun hangi kaynaklar üzerinden yapılandırıldığına ilişkin bulgular yer almaktadır. Tabloda korkunun ortaya çıkmasına neden olan ögeler sınıflandırılarak sunulmuştur. Bu sınıflandırma aracılığıyla romanlardaki korku kaynaklarının sistematik bir görünümü ortaya konulmuştur.

Tablo 6

Yapıtta İşlenen Korkunun Kaynakları

Korkunun kaynakları	Korku Romanları	Dağılım (N)
Fantastik Figürler (umacı, hayalet, canavar, enki gibi)	R1, R2, R3, R4, R6, R7, R8 (2), R9, R10, R11	11
Yetişkin	R2, R3, R5, R7	4
Toplumsal Olgular (ön yargı, yanlış anlaşılma gibi)	R2, R5	2
Bilinmezlik	R1, R2	2
Hayvan	R1, R4, R10	3
Tekinsiz mekân	R1, R5, R11	3
Ölüm	R3, R6, R7, R8	4
Bilgisayar oyunu	R7	1
Büyü	R1	1
Ruh çağırma	R8	1
Diğer (klostrofobi gibi)	R1, R9	2

Tablodan anlaşılacağı üzere korku türü çocuk romanlarında korku yoğunlukla fantastik

figürler (N: 11) etrafında, gerçeklikten uzak, hayal gücüne dayalı ögeler üzerinden yapılandırılmaktadır. Bu açıdan incelenen romanlarda korkunun kaynağı doğrudan gündelik yaşamla ilişkilendirilmeden, dolaylı ve simgesel bir yaklaşımla sunulmaktadır. Sıklık bakımından fantastik figürleri takip eden yetişkin (N: 4) ve ölüm (N: 4) gibi korku kaynakları bu romanlarda otoriter figürlerin ve varoluşsal temaların kurguya yansıtıldığına işaret etmektedir. Korku kaynakları arasında bulunan tekinsiz mekân (N: 3), hayvan (N: 3) ve bilinmezlik (N: 2) öğelerinin korku üretiminde işlevsel biçimde kullanıldığını, toplumsal olgular (N: 2) ve diğer (klostrofobi gibi) (N: 2) başlığı altındaki ögeler ise korkunun psikolojik ve toplumsal boyutlarıyla işlendiğini göstermektedir. Buna karşılık büyü (N: 1) ve ruh çağırma (N: 1) gibi korku kaynaklarına minimum düzeyde yer verilmesi çeşitli ritüellerin bu romanlarda merkeze alınmadığını somutlaştırmaktadır. Bu bulgular korku türü çocuk romanlarında korkunun ağırlıklı olarak fantastik ve dolaylı kaynaklarla kurgulandığını, gerçek yaşamla doğrudan ilişkili korku kaynaklarının ise daha denetimli ve belli sınırlar dâhilinde sunulduğunu ortaya koymaktadır. İncelenen korku türü çocuk romanlarında korkunun kaynaklarını somutlaştırmak için şu örnek ifadeler aktarılabilir:

> *R5: Kadın biraz gülümsese, birkaç kişiyle sohbet etse hakkındaki o kötü düşünceleri silecekti, ama Nuran Hanım o yapıda biri değildi. Baykuş gibi bakıyordu yolda karşılaştığı insanlara; uzak ve soğuk. Koca evde tıkır tıkır dolaşıyor, kaptan kaba bir şeyler aktarıyor, perdelerini kapalı tutuyor, kapısını kimseye açmıyordu. Arada bir başında hasır şapkası, elinde kocaman çantası, torbası bir yere gidiyor, yine torbalarla geri dönüyordu. Çocuklar bu evin önünden dikkatle geçiyorlar, hatta mümkünse geçmiyorlardı (Komşumuz Çok Acayip, 2020). (Toplumsal Olgular)*

> *R10: Caddenin karşısındaki trafik ışıklarında bekleyen kocaman bir sokak köpeği, yeşil ışık yanınca kısa kuyruğunu hızlı hızlı iki yanan sallayarak karşıdan karşıya geçti, bulunduğu yöne doğru yaklaştı. Köpeklerden çok korkardı. Hemen kenara çekildi, yol verdi. Ama köpek geçip gitmedi. Tam karşısında durdu, başını kaldırıp ona bir şeyler söylemek istermiş gibi tuhaf bir ifadeye baktı. Korkudan kanının ulaşılmayacak kadar derinlere çekildiğini hisseti. Donup kalmıştı sanki. Bağırıp sokaktan geçenlerden yardım isteyebilirdi, ama ağzını açtı, sesi çıkmadı (Zombili Mombili Roman, 2016). (Hayvan)*

> *R11: Köşkün ürkütücü görüntüsü bir yana, kol kola verip gün ışığının sızmasına izin vermemeye kararlı gibi duran ağaçların yer aldığı, dibi bucağı görünmeyen bahçe bile başlı başına, gerilim filmleri için ideal bir mekândı (Kırmızı Arabanın Hayaleti, 2019). (Tekinsiz Mekân)*

Tablo 7'de incelenen korku türü çocuk romanlarında ana karakterlerin korkunun üstesinden gelmek için geliştirdikleri davranış ve tepkilere ilişkin bulgular sunulmaktadır. Tabloda karakterlerin korku karşısında sergiledikleri davranış ve tepkiler sınıflandırılmıştır. Ayrıca bu davranış ve tepkilerin hangi romanlara ait olduğu ve dağılımları verilmiştir.

Tablo 7

Ana Karakterlerin Korkunun Üstesinden Gelmek için Geliştirilen Davranış ve Tepkiler

Davranış ve Tepki	Korku Romanları	Dağılım (N)
Korkuyla yüzleşme	R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8, R9	9
Korkunun kaynağını arama	R1, R2, R4, R5, R6, R7, R8	7
Fiziksel temas	R2, R4	2
Çığlık Atma	R2	1

Gözlerini kısma	R2	1
Dua	R9	1

Tablo incelendiğinde korku türü çocuk romanlarında ana karakterlerin korkunun üstesinden gelmek için ağırlıklı olarak etkin ve çözüm odaklı stratejiler geliştirdikleri görülmektedir. Dağılım açısından birinci sırada bulunan korkuyla yüzleşme (N: 9) karakterlerin korku karşısında uzaklaşmak yerine doğrudan mücadele ettiklerini göstermektedir. Korku karşısında geliştirilen davranış ve tepkiler arasında bulunan korkunun kaynağını arama (N: 7) karakterlerin tehdit ögesini anlamaya ve rasyonelleştirmeye yönelik bilişsel bir çaba içinde olduklarını ortaya koymaktadır. Buna karşılık fiziksel temas (N: 2), çığlık atma (N: 1) ve gözlerini kısma (N: 1) gibi tepkilerin daha sınırlı dağılım içermesi duygusal ve tepkisel baş etme yollarının bu romanlarda sınırlı bir görünürlük taşıdığını göstermektedir. Dua davranışının (N: 1) sadece bir romana (R9) yansıtılması ana karakterlerin manevi baş etme stratejilerine minimum düzeyde başvurduğuna işaret etmektedir. Söz konusu bulgular korku türü çocuk romanlarında korku karşısında geliştirilen davranış ve tepkilerin cesaret, farkındalık ve problem çözme becerilerini geliştirmeye dönük kurgusal öge olarak tasarlandığını ortaya koymaktadır. Ana karakterlerin korkunun üstesinden gelmek için geliştirdikleri davranış ve tepkileri somutlaştırmak için şu örnek ifadeler aktarılabilir:

> *R2: Dolabın kapağı hareket etti. İçerideki şey, nasıl çıkacağını çözmüştü. Kapak küçük bir gıcırtıyla açıldı. Topaç yorganını burnuna kadar çekti. Gözleri açıktı. Çünkü korkudan titremesine rağmen, kendini bakmaktan alıkoyamıyordu. Hep öyle değil midir zaten? Korku filmi izlerken elleriyle gözlerini kapatanlar, parmaklarının arasından filmi izlemeye devam eder. Öyle yapacakları, gözleriyle kapatmalarından bellidir (Umacı, 2020). (Gözlerini Kısma)*
>
> *R3: Düşçe, kuyunun yanında geçirdikleri günün ertesi gecesi, annesinin odada biriyle konuştuğunu duydu. Saat epeyce geçti. Yavaşça yatağından kalkıp, yan odanın kapısına gitti. Kapıyı açıp açmamak konusunda birkaç dakika tereddüt etti. Birden, o çürümüş yosun kokusunu aldı ve annesinin Işık'ı göndermek üzere olduğunu anladı. Kapının önünde oturup, annesinin konuşması ve çürük kurbağa kokusu kesilene kadar bekledi. Sonra içeri girdi. Annesi yatağın üzerinde oturmuş, sessizce ağlıyordu. Düşçe koşup ona sarıldı (Hayalet Tozu, 2020). (Korku Kaynağını Arama)*
>
> *R9: Derin bir nefes aldım. Enkilerin etkisini yavaş yavaş bende hissetmeye başlıyordum. Hemen bir şeyler yapmalıydım. Duayı okudum (Atla, 2016). (Dua)*

Tablo 8'de incelenen korku türü çocuk romanlarında hedef kitleyle paylaşılan temel değerlere ilişkin bulgular sunulmaktadır. Tabloda romanlarda öne çıkan değerler sınıflandırılarak verilmiştir. Ayrıca bu değerlerin hangi romanlarda yer aldığı ve dağılımları gösterilmiştir.

Tablo 8

Yapıtta İşlenen Temel Değerler

Değerler	Korku Romanları	Dağılım (N)
Arkadaşlık/Dostluk	R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8, R9, R10, R11	11
Sevgi	R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R8, R9, R10, R11	11
Paylaşım	R1, R3, R4, R6, R7, R8, R9, R10, R11	9
Yardımlaşma	R3, R5, R6, R7, R8, R10, R11	7
Hayvan severlik	R1, R5, R6, R7, R8, R9, R11	7
Aile	R1, R3, R4, R8, R9, R10	6
Özdenetim	R3, R8, R9	3

Dürüstlük	R10	1
Saygı	R3	1

Tablodan anlaşılacağı üzere korku türü çocuk romanlarında olumsuz ve gerilim yüklü kurguya rağmen olumlu ve toplumsal değerler öne çıkmaktadır. Yüksek dağılama sahip değerlerin arkadaşlık/dostluk (N: 11) ve sevgi olması (N: 11) incelenen romanların tümünde bu iki değerin ortak biçimde vurgulandığını göstermektedir. Bu yönden korku türünün içerdiği tehdit ve gerilime dayalı atmosfere rağmen kurgunun merkezinde dayanışmaya dayalı ilişki ve duygusal bağların varlığını ortaya koymaktadır. Yoğun dağılıma sahip paylaşım (N: 9), yardımlaşma (N: 7), hayvan severlik (N: 7), aile (N: 6) değerleri bu romanlarda dayanışma, empati, sorumluluk bilincinin, kimlik ve aidiyet duygusunun önemsendiğine işaret etmektedir. Özdenetim (N: 3), dürüstlük (N: 1) ve saygı (N: 1) gibi bireysel ve ahlaksal değerlerin daha sınırlı düzeyde işlendiği dikkat çekmektedir. İşlenen değerler kapsamında korku türü çocuk romanlarının sadece korku ve gerilim duyguları dışında hedef kitleye olumlu toplumsal ve insancıl değerleri aktarma işlevi de üstlendiğini söylenebilir. İncelenen korku türü çocuk romanlarında hedef kitleyle paylaşılan değerleri somutlaştırmak şu örnekler verilebilir:

> *R5: İşin en güzel yanı hayvanlarda sevmişti bu işi. Sırtı kaşınanlar, kendini yalamaktan bıkmış olanlar Nuran Hanım'ın sokağa çıktığını görür görmez yanına koşuyor, bacağına sürtünüp bekliyorlardı taranmayı. Eskiden keçeleşmiş, kirli ve donuk postlarla dolaşan kediler artık pırıl pırıldı (Komşumuz Çok Acayip, 2020). (Hayvanseverlik)*

> *R6: Aziz buradayken konuşamayacağıma göre hiç olmazsa Kendal'a yardım edeyim dedim. Bulduğum solucanları ona fark ettirmeden torbasına atmaya başladım (Talakoz'un Tuzağı, 2020). (Yardımlaşma)*

> *R8: Adama ilk ulaşan Kendal oldu., ince kollarını babasının beline doladı. Pirinç ve ter kokusu, bütün avluya dalga dalga yayıldı. Adam eğilip oğlunun saçlarından öptü. Sonra diğer çocuklarına ve en geride duran karısına baktı (Yeniden Doğuş, 2020). (Aile):*

Tablo 9'da incelenen korku türü çocuk romanlarında hedef kitle açısından uygunluk göstermeyen ve pedagojik açıdan sakıncalı olarak değerlendirilebilecek ögelere ilişkin bulgular sunulmaktadır. Tabloda söz konusu ögelerin hangi romanlarda yer aldığı gösterilmiştir. Ayrıca bu ögelerin dağılımları sistematik biçimde ortaya konulmuştur.

Tablo 9

Pedagojik Açıdan Sakıncalı Ögelere Yer Verilme Durumu

Pedagojik Açıdan Sakıncalı Ögeler	Korku Romanları	Dağılım (N)
Fiziksel Şiddet	R1, R2, R3, R4, R5, R6, R7, R9	8
Öldürme	R1, R6, R8, R11	4
Hırsızlık	R1, R6, R7, R10	4
Hakaret	R5, R7, R8	3
Kötü Alışkanlıklar	R4, R11	2
Tehdit	R5, R6	2
Hayvana şiddet	R5, R7	2
Tehlikeli Oyun	R1, R7	2
Silahla Çatışma	R1, R11	2
Dolandırıcılık	R10	1
Kavga	R1	1

Tablodaki bulgular korku türü çocuk romanlarında pedagojik açıdan sakıncalı ögelerin yoğunluk ve çeşitlilik bakımından dağılımını göstermektedir. İncelenen romanlarda pedagojik açıdan sakıncalı ögeler arasında fiziksel şiddet (N: 8) birinci sırada yer alırken, bunu sırasıyla öldürme (f: 4), hırsızlık (f: 4) ögeleri takip etmektedir. Şiddet eylemlerin yoğun dağılıma sahip olması korku türünün gerilim ve çatışma temelli kurgu anlayışının, suç ve ölüm temalarının içerikte baskın olmasının bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Hakaret (N: 3) ögesi ise bireyler arasındaki çatışmaların sadece eylemsel değil, dilsel düzlemde de temsil edildiğine işaret etmektedir. Bununla birlikte romanlarda tespit edilen kötü alışkanlıklar (N: 2), tehdit (N: 2), hayvana şiddet (N: 2), tehlikeli oyun (N: 2) ve silahla çatışma (N: 2) gibi ögeler sınırlı bir dağılıma sahip olmakla birlikte hedef kitle açısından pedagojik risk barındıran ögeler olarak öne çıkmaktadır. Dolandırıcılık (N: 1) ve kavga (N: 1) ögelerinin sadece birer romanda (R1, R10) yer alması bu tür ögelerin görece daha az kullanıldığını göstermektedir. Genel anlamda tablodaki bulgular korku türündeki çocuk romanlarında şiddet ve suç temelli sakıncalı ögelerin baskın olduğunu, incelenen romanların pedagojik uygunluk açısından yaş düzeyi ve bağlam dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. İncelenen korku türü çocuk romanlarında hedef kitleye uygun olmayan ögeleri somutlaştırmak için şu örnekler aktarılabilir:

R1: Arkadaşlarımla paylaştığım eve dönüyordum. Sokağın ucunda, iki adamın kavga ettiğini gördüm. Galiba bir alacak meselesiydi. Aslında başka sokağa sapabilirdim ama yolumu uzatmak istemedim.' Yanlarından geçer giderim' diye düşündüm. Kafamda bir beste vardı, dalgınca yürüyordum. Birden keskin bir acı hissettim. İlk başta ne olduğunu anlamadım. Gözlerimi aşağı indirdiğimde, göğsüme yayılan kanı gördüm. Biri, ' Çocuk vuruldu!' diye bağırınca, adamlardan birinin öbürüne silah çektiğini ve hedefin şaştığını anladım (Hortlaklar Geçidi, 2020). (Öldürme)

R5: "Hediyesiz olur mu? Sen benim için özelsin." Oya ağzında biriken pastayı biriken pastayı hızla yuttu. "Nasıl özel?"

"Yine başlama yaa, özelsin işte."

"Herkes özeldir dangalak."

"Küfretme!"

"Dangalak küfür mü?"

"Övgü mü?" dedi Aziz sinirlenerek.

"Ay, bir de övgü mü bekliyorsun? Koymuşsun beni zayıflama çaylarının içine" (Komşumuz Çok Acayip, 2020). (Hakaret)

R7: Seni konuşturmasını bilirim ben.

Sustalı bıçak 'tık' diye açıldı, Kendal iki adım geriye kaçtı. Daha fazlasını yapamadı, çünkü sol koluna haydut yapışmıştı.

"Dur bakalım, daha işim var se…"

Taşı bütün gücümle şakağına indirdim. Yüzüstü yere kapaklandı, elindeki bıçak bir metre öteye fırladı (Yasak Oyun, 2018). (Fiziksel Şiddet)

R10: Aaa, başta da söyledim ya, Abbas hiçbir şeyi parayla almaz… Yani satın alacakmış gibi gidip antikalara bakar, hangisini sahibine belli etmeden cebe indirecekse alır, sonra da nakitle geri döneceğini söyleyip elini kolunu sallayarak çıkardı (Zombili Mombili Roman, 2016). (Hırsızlık)

R11: Sigarasının izmaritini çalılıkların önündeki toprak zemine atıp ayakkabısının burnuyla söndüren adamın yanında, dersinin her gözeneğinden ter damlası fışkıran bir kadın vardı (Kırmızı Arabanın Hayaleti, 2019). (Kötü Alışkanlıklar)

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Romanın yapısını anlatıcı, karakter, yer ve zaman, olay örgüsü gibi bileşenler oluşturmaktadır. Özellikle romandaki karakterler çocuk okurun özdeşim kurması, kurguyu ilgiyle okumasını sağlayan, okuma sürecine yön veren temel bileşenlerdendir. Yaş düzeyi ve bilişsel gelişimin bir sonucu olarak çocuklar için yazılmış kurgusal anlatılarda sınırlı sayıda açık karaktere yer verilmelidir. Çünkü açık karakterlerin sayısındaki fazlalık çocuğun karakterlerle kuracağı özdeşim sürecini güçleştirebilir. Çocuk okur hangi karakterle özdeşim kuracağını bilemez ve okuma eyleminden kopabilir (Sever, 2017; Şen, 2020a). Çalışma kapsamında incelenen korku türündeki çocuk romanlarında toplam 18 ana karakterin açık özellikler sergilediği tespit edilmiştir. Bu yönden her romanda açık karakter sayısının sınırlık tutulduğu söylenebilir.

İncelenen romanlardaki karakterlerin değişim ve dönüşüm süreçleri değerlendirildiği zaman temel karakterlerin büyük çoğunluğunun devingen (dinamik) bir yapıya sahip olduğu (N: 14), yalnızca dört karakterin (N: 4) durağan nitelik sergilediği görülmektedir. Yaş düzeyleri açısından ise yaşın kesin olarak verildiği karakter sayısının oldukça düşük (N: 2) olduğu, karakterlerin çoğunluğunun (N: 16) yaş düzeyinin net bir biçimde belirtilmediği tespit edilmiştir. Bu karakterlerin yaş seviyeleri, genellikle öğrenim gördükleri sınıf düzeyleri referans alınarak dolaylı yoldan yorumlanabilmektedir. Cinsiyet dağılımı incelendiğinde ise erkek ve kadın karakterler eşit oranda temsil edilmiştir. Bu yönden kadın temsiliyetinin de güçlü bir biçimde kurguya yansıtıldığı ifade edilebilir.

Çocuk edebiyatı yapıtları çözümlenirken başat noktalardan biri temel karakterlerle hedef kitlenin yaş düzeyi arasındaki uyuşumdur. Karatay (2011) çocuk okurun karakterlerle özdeşim kurabilmeleri için karakterle yakın yaş düzeyinde olması gerektiğine dikkat çekmektedir. Çocuğun yapıttaki olumlu karakterlerle özdeşim kurup bütünleşmesi, yapıtın anlam evrenine girebilmesi yazarın yapıtta tasvir ettiği karaktere bağlıdır. Bu bağlamda incelenen korku türü yapıtlarındaki karakterlerin yaş ortalamasının 7-15 olduğu bulgulanmıştır. Dolayısıyla bu yapıtların hedef kitlenin yaş düzeyiyle bir koşutluk sergilediği söylenebilir.

Çocuk edebiyatı yapıtlarında karakterlere ilişkin incelemelerde ana karakterlerin duygu, düşünce, davranış, konuşma ve fiziksel özellikleri bakımından bütüncül bir biçimde yapılandırıldığı görülmektedir. Bu karakterler çoğunlukla gelişim gösteren, yani devingen nitelikler taşıyan özellikleriyle dikkat çeker (Yıldırım, 2019). Fırat (2006) tarafından gerçekleştirilen ilköğretim kademesi gözetilerek yazılmış kırk altı çocuk romanı üzerinde yürütülen karakter analizi çalışması, söz konusu yapıtlardaki karakterlerin büyük çoğunluğunun 7-12 yaş aralığında yer aldığını, bu durumun belirlenen hedef okur kitlesi ile koşutluk gösterdiğini ortaya koymaktadır. Burada aktarılan çalışmalardan elde edilen bulguların çalışmamızı desteklediği söylenebilir. Çalışma kapsamında incelenen yapıtlarda temel karakterlerin idealize edilmediği, çocuk okurun gündelik yaşamında karşılaşacağı figürler olduğu söylenebilir. Bu yönden söz konusu karakterlerin insan ve yaşam gerçekliğini sezdirme konusunda işlevsel bir rol üstlenebileceği söylenebilir.

Kurmaca karakterleri biçimlendirirken katı ve kesin formüllerden söz etmek çok güçtür. Ancak karakterler her şeyden önce, fantastik olarak kurgulansa dahi gerçekçi ve inandırıcı; çocuk gerçekliğine uygun, belli durumlarda sınırlarının olduğunun bilincinde olmalıdırlar (Karataş, 2014). İncelenen korku türü çocuk romanlarında (Umacılar, Hortlaklar gibi) fantastik karakterlerle karşılaşılmıştır. Bu karakterler fiziksel anlamda başka bir boyuta ait görünse bile çocuk gerçekliğine uygun yapılandırılmıştır. Örneğin; "Umacı Gırgor" (R2) fantastik bir karakter olarak gerçek dünyayla

çelişir gözükürken, iç dünyası çocuk gerçekliğine uygun davranmaktadır. "Umacı Gırgor" çoğu konuda sınırlarını bilirken umacılara karşı isyan ederek bireyleşmeye, umacıların çocukları korkutma geleneğine son vermeye çalışmıştır.

Çocuk edebiyatında karakterlerin yaş, cinsiyet ve gerçeklik düzeyi açısından çeşitlilik göstermesi önemlidir. Kadın ve erkek karakterlerin hem nicelik hem de nitelik yönünden dengeli biçimde temsil edildiği yapıtların, çocuk okurlar açısından daha uygun ve kapsayıcı olduğu söylenebilir (Karataş, 2014). Çalışma kapsamında incelenen korku türü yapıtlarında temel karakterlere cinsiyet açısından bakıldığında erkek (N: 9) ve kadın (N: 9) karakterlerin aynı dağılıma sahip oldukları tespit edilmiştir. Doğal olarak incelenen bu yapıtların cinsiyet açısından pedagojik işlevini yerine getirebileceği söylenebilir.

Çocuk edebiyatı yapıtlarında çoğunlukla karakterlerin başladıkları yere geri döndükleri, olay akışının döngüsel bir yol izlediği görülmektedir (Şen, 2020a). Appleyard (1994) çocukluk dönemine seslenen yapıtlarda olay örgüsünün temel olarak "denge – dengesizlik – yeniden denge" üzerine kurulduğunu belirtir. Gamble ve Yates'e (2002) göre döngüsel olay örgüsünün çocuk gerçekliği açısından uygun olduğu söylenebilir. Çünkü çocuk okurlar genelde düzenin yeniden sağlandığı, güvenli alanın yeniden tesis edildiği anlatıları daha fazla tercih etmektedirler Çalışma kapsamında incelenen korku türündeki çocuk romanlarında yalnızca döngüsel olay örgüsü (N: 10) ve aşamalı olay örgüsüne (N: 1) yer verildiği görülmüştür. Romanlarda özellikle döngüsel olay örgüsünün yoğun bir yer (N: 10) tutmaktadır. Bu açıdan bir değerlendirme yapıldığında söz konusu yapıtlardaki olay örgüsünün çocuğun ilgi ve gereksinimlerine uygun olduğu, alan yazınındaki eğilim ve önerilerle örtüştüğü söylenebilir.

Çocuklara seslenen yapıtlarda çocuk okurun yoğun bir umutsuzluk duygusuyla baş başa bırakılmaması önerilmektedir (Şen, 2016). İncelenen romanlarda olay örgüsünün çocuk okuru iyimser bir atmosfer ve umut dolu bir tonla buluşturduğu söylenebilir. Çünkü bu yapıtlarda karakterlerin öncelikle bir korku duygusuyla karşılaştıkları ardından bunları yendikleri, yapıtın sonunda karakterlerin dengesi bozulan yaşamlarına yeniden bir düzene kavuştukları, böylece çocuk okura umut duygusunun aktarıldığı görülmektedir.

Çocuk edebiyatında "en uygun" bakış açısının ne olduğuna ilişkin kesin bir yargıya varmak güçtür. Nitekim her anlatıcı (benöyküsel, senöyküsel, elöyküsel) bünyesinde hem avantajlar hem de sınırlılıklar barındırır. Dolayısıyla anlatıcının türünden ziyade ahlaksal ve düşünsel nitelikleri belirleyici önem taşımaktadır. Yazarın, çocuk okurda uyandırmak istediği duygusal ve etik tepkileri göz önünde bulundurarak uygun anlatıcı konumunu ve sesini titizlikle seçmesi bu bağlamda başat bir gerekliliktir (Booth, 2012; Lukens vd., 2013; Seuling, 2005; Şen, 2020a).

Çalışma kapsamında incelenen korku türündeki çocuk romanlarında benöyküsel, senöyküsel ve elöyküsel anlatıcı türleri belirlenmiştir. Elöyküsel anlatıcılar sınırsız bir bakış açısına sahiptir. Bu yönden elöyküsel anlatıcıların korku türündeki yapıtların amacına uygun olduğu, hedef kitlenin kurgudaki korku ya da dehşet durumlarını mesafeli bir biçimde deneyimlediği söylenebilir. Şayet elöyküsel değil de benöyküsel anlatıcılar yoğunlukla tercih edilseydi çocuk okur, kendi kaygıları ve korkularıyla baş başa kaldığı için dehşet görüntülerini daha yakından duyumsayabilirdi Bu da çocuk okurun huzursuzluğunu arttırabilirdi (Tunçtan, 2018). Benöyküsel anlatıcı çocuk okura bir gerçeklik duygusu verirken bu duyguyu güvence altına alır. Ayrıca benöyküsel anlatıcılar çocuk okurda bir öz-deneyim olduğuna dönük bir duygu oluşturabilir (Nikolajeva, 2014).

Yazarlar senöyküsel anlatıcıları kullanarak okura doğrudan seslenir, metinle okur arasında karşılıklı konuşma izlenimi yaratmayı amaçlamaktadır. Bu tür anlatıcılar muhatapla (okur) içten bir yakınlık kurarken belirli bir yönlendirme gücü kazanmaktadır (Sawyer, 2012; Şen, 2020a). İncelenen

korku türündeki çocuk romanları bakıldığında ‘’senöyküsel’’ anlatıcı çocuk okur arasında kişisel bir ilişki yarattığını söyleyebiliriz. Bazı romanlarda anlatıcı doğrudan okura seslenmekte, çocuk okuru anlatının bir parçası etmek için uğraşmaktadır.

Korku edebiyatında yer, olay örgüsünün kurgulanması ve karakterlerin derinlemesine yorumlanması bağlamında işlevsel bir bileşendir. Yer, salt olayların gerçekleştiği bir arka plan olmanın ötesinde öyküdeki karakterlerin iç dünyasının aynası ve gelecek olayların habercisi rolünü üstlenmektedir. Bilhassa Gotik edebiyatta mekân tasvirleri karakterlerin iç dünyalarının yansıtılmasında en etkili yöntemlerden biri olarak kabul edilmektedir. Şato, katedral, malikâne, kale, mağara, ıssız bir dehliz, gizli bir geçit, devasa bir salon, kuytu bir oda, orman, zindan, ücra bir villa gibi mesken ve yerler gotik anlayışın tipik özelliklerini yansıtmaktadır. Bu tür mekânlar korku ögesinin pekiştirilmesine katkı sağlamanın dışında olay örgüsüne gizem ve derinlik katmaktadır. Gotik yapıtlarda kullanılan binalar uzun zamandır kimsenin uğramamış olması nedeniyle terk edilmiş bir görünüme sahiptir. Yıllar içinde bozulmaya yüz tutmuş bu yapılar, kasvetli ve karanlık bir atmosferi oluşturmaktadırlar. Bu ortamlar okurda hayal gücünü, korku ve heyecan gibi çeşitli duygu durumlarını tetiklemektedir (Kartal, 2007). Korku edebiyatında mekân çoğu zaman büyük şatolar, ıssız dehlizler, yeraltı geçitleri, hayaletlerle ilişkilendirilen odalar, eski ve tenha malikâneler, loş salonlar ya da gizli geçitler gibi unsurlarla kurgulanarak anlatının gizem ve gerilim dozu artırılmaktadır. Bu tür mekânsal düzenlemeler, sadece atmosferi güçlendirmekle kalmaz; karakterlerin eylemlerini, kişiliklerini ve dünyayı algılayış biçimlerini anlamlandırmada da önemli bir işlev üstlenmektedir. Yer ve zamanın bu bütüncül etkisi olay örgüsünün akışını, karakterlerin kültürel çevreleriyle kurdukları ilişkiyi görünür kılarak anlatının anlam evrenini derinleştirmektedir (Smith & Wilhem, 2010; Şen, 2020a; Yücesoy, 2007).

Çocuk edebiyatı yapıtlarının kurgusal atmosferinde ev ve okul gibi ortamlar sıklıkla görülen mekânlardır. Yapıtlarda evin seçilmesi, beklenmedik olayların gerçekleşmesi durumunda bir kaygının, güldürünün ya da üzüntünün yaratılması için kullanılabilir (Sawyer, 2012). Çalışma kapsamında incelenen romanlarda korkuyu ortaya çıkaran çeşitli yer ve zaman tespit edilmiştir. Yer açısından karanlık bir oda, fantastik bir yer, mezarlık, tekinsiz mekân, kuyu ve köy evinin korkuyu oluşturduğu görülmüştür. Örneğin; “Kırmızı Arabanın Hayaleti” adlı romanda kimsenin yaşamadığı sanılan ürkütücü, eski, metruk ve terk edilmiş mekân vardır. “Hortlaklar Geçidi” (R1) adlı yapıtta da mekân, kasvetli eski ve korku filmlerine sahne olacak, hortlakların yaşadığını eski bir köy evidir. Bu açıdan bu romanlarda korkuya zemin hazırlayan temel öge mekânın kendisidir.

Mezarlık, Gotik anlatılarda başlı başına belirleyici bir ögedir. Bu mekân ölümlülerin nihai kucaklandığı yer, bir bedenin soğuk toprağa, böceklere ve toprak kurtlarına yem olarak terk edildiği bir toplanma alanıdır. Ürkütücü görünen bu mekân kimileri için cennet, kimileri içinse cehenneme dönüşmektedir (Polater, 2015). Yine Gotik edebiyatın bu tipik niteliği, mezarın varlığı, incelenen korku türündeki çocuk romanlarına yansıtılmıştır. Mezarlık (N: 5) temel karakterlerin gündüz korkmadığı ama gece korktuğu bir yere dönüşmektedir. Örneğin “Komşumuz Çok Acayip” adlı yapıttaki; *“Gece korkmuyor musun abla, insan tırsar, ne de olsa mezarlık bu, başka bir âlem. Gündüz gitsen neyse…”* (Komşumuz Çok Acayip, 2020) diyalogu bunu destekler niteliktedir. “Tarlakoz’un Tuzağı” adlı yapıtta temel karakter (Canan) henüz ölümü gerçekleşmemiş, Ara Âlem’de kalan bir karakterdir. Ölümünün gerçekleşmemesi için Tarlakozdan kaçmaktadır. Tarlakoz’un uğrayamayacağı tek yer mezarlıktır. Mezarlık Canan için güvenli bir yerdir. Oysaki Canan ölümden de korkmaktadır. Burada Canan ve mekân arasından çatışma vardır. Bu durum mezarlık çatışmayı ortaya çıkaran bir mekân olarak çizilmektedir. Böylece ölülerin dinlencesi kurtuluşun sığınağına dönüşmektedir.

Zaman açısından ise havanın kardığı vakitler ağır basmaktadır. Özellikle gece korkuyu

tetikleyen, yalnızlığı derinleştiren, matemi simgeleyen bir zaman dilimidir (Tunçtan, 2018). Çalışma kapsamında incelenen korku türü çocuk romanlarında, gece (N: 6) korkunun yoğunlukla ortaya çıktığı zaman dilimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla incelenen çocuk romanları korkuyu yaratan yer ve zaman ögeleri açısından korku edebiyatının tipik niteliklerini yansıtmaktadır. Yer ve zamanın kasvetli ve ürkütücü olması, korkuyu tetiklemesi bunun temel göstergesidir.

Doğaüstü olgu ve varlıklar, kurgusal durumlar, Gotik belleğin teşekkülünde kayda değer bir konuma sahiptir. İnsan; akıl, muhakeme yeteneği ve rasyonel yaklaşımlarla diğer varlıklar karşısında üstün bir konuma sahip olsa dahi, soyut ve metafizik varlıklara yönelik inanç ve merakını hiç yitirmemiştir. Mistik varlıklar (hayalet, cin, kötü ruh, zombi ve şeytan gibi) tarih boyunca merak uyandıran ögeler olmanın dışında yoğun korkuyu da tetiklemiştir. Rasyonel bakış ve tavra karşı bir reaksiyon olarak ortaya çıkan Gotik yapıtlar, kimi zaman toplumsal korku ve endişeleri değiştirip dönüştürerek doğaüstü kodlamalar yardımıyla okura aktarmaktadır. Nitekim Gotik akımla başlayan korku edebiyatı kasvetli mekânlar ve doğaüstü varlıklar gibi ögeleri kullanarak okurda korku hissi uyandırmayı hedeflemiştir (Polater, 2015). Gotik ve fantastik roman gibi türlerde masallara özgü hayalet, hortlak, peri gibi gerçekliği olmayan ya da cin gibi olsa bile görülmeyen düşsel figürlere yer verilmektedir. Bunlar, genellikle korku, ürperti, merak ve heyecan sağlayıcı figürlerdir (Çetin, 2004). Gotik ve fantastik edebiyatın bir izdüşümü olan korku türü yapıtlarda da olağandışı varlık ya da olaylar korkuya neden olmaktadır. Bu bağlamda incelenen korku türü çocuk romanlarında fantastik figürler olarak umacılar, hortlaklar, hayaletler, canavarlar, üç buçuk, enki, lanetli eşyalar, zombiler gibi doğaüstü yaratıkların korkuyu tetiklediği bulgulanmıştır.

Toplumsal değerler, insan davranışlarının hangilerinin iyi, hangilerinin doğru veya yanlış olduğunu ortaya koyar. Düşünce ve kuralların uygulama biçimlerini yansıtır (Ulusoy ve Dilmaç, 2016). Toplumun benimsediği değerler çocukların davranışlarına yön vermektedir. Nitekim incelenen korku türündeki çocuk romanlarında korku kaynaklarından biri de toplumsal algılardır. Yapıtlarda toplumsal olgulardan kaynaklanan korkularla genellikle çocukların davranışlarına yön verme amaçlanmaktadır. Toplumsal olgulardan kaynaklanan korkular çocuklarda korku kaynağına karşı ön yargı ve yanlış anlaşılma durumlarını da ortaya çıkarmaktadır. Böylece çocuğun ilgisi gündelik yaşam içinde sıradanlaşan ve sorgulanmadan kabul edilen algılara yöneltilmektedir.

Belirsizlik ve korku duygusunun hâkim olduğu korku edebiyatında, bu duygular tuhaf ve gizemli ögelerle verilmektedir. Bilinmezlik, doğaüstü ve olağanüstü unsurlarla aktarılarak kurgunun merkezine yerleştirilmektedir (Tunçtan, 2018). İncelenen korku türü yapıtlarından "Zombili Mombili Roman" adlı yapıtta, Özgür adındaki yazar, bir kafeden aldığı antika eşyaları evine götürür. Paslı tren, kol saati, taşlı kutu, peluş tavşan, eski daktilo, yılanbaşlı altın yüzük, gümüş işlemeli hançer, paslı vidalar, piknik sepeti, antika anahtar, gümüş ayna, yakut kolye. Ancak Özgür, bu eşyaların lanetli olduğunun farkında değildir. Her bir antika eşyanın farklı bir laneti vardır, her antika karakterimizde korku uyandırmaktadır. Lanetli antikaların en kötü etkisi onları çalan kişinin ölmesidir. Daha ilk gece zombilerle dolu bir tren odasına gelir. Özgür için kâbus başlar. Akla ve mantığa uymayan bu gizemli ögeler bilinmezlik ve doğaüstü unsurlarla aktarılmıştır. Lanetli eşyalar olay kurgusunun merkezine alınarak sunulmuştur. "Hortlaklar Geçidi" adlı romanda ise bilinmezlikten kaynaklanan bir korku vardır. Ana karakter odasında yalnızken pencereden ses gelir. Perdeler çekilmiş haldedir. Temel karakterimiz ne olduğunu bilmemekte ve bundan dolayı korkmaktadır.

Korkular, bireysel farklılıklara göre değişkenlik gösterebilir. Kişiye ait farklı korku türleri bulunabilir. Çünkü herkes her durumdan korkmayabilir. Örneğin; ölüm, başarısızlık, yetersizlik, çaresizlik, öz güvensizlik, kapalı yerde kalma gibi korkular herkeste aynı sonucu vermeyebilir. İncelenen korku türü yapıtlarında "Hortlaklar Geçidi" adlı yapıtında temel karakterimizin sadece

annesinin kapalı yerde kalma korkusu (klostrofobi) vardır. Bundan dolayı annesi asansöre binemediği için ikinci katta kalmaktadır. Ayrıca "Atla" adlı yapıtta temel karakter bir melektir. Uçma korkusu vardır. Uçma korkusunun sebebi ise güvensizliktir. Diğer melek karakterlerin böyle bir korkuları yoktur. Anne figürü bu korkusunu yenemezken Kafsiel'in uçma korkusunun üstesinden geldiği görülmektedir.

Ölüm çocuğun etkilendiği ve en fazla öğrenmek istediği konulardan biridir. Bu açıdan ölümün çocuğun yaşamında önemli bir yere sahiptir (Tanhan & İnci, 2009). İnsanın taşıdığı birçok korkunun temelinde ölüm korkusu bulunmaktadır. Sonuç itibariyle ölümden kaynaklanan kaygı, korku edebiyatında sıklıkla ele alınan temel temalardan biridir. Korku edebiyatı yazarları, ölümü, ölüm karşısındaki çaresizliği ve ölümün bilinmezliğini öncelikli konular olarak yapıta dâhil etmektedirler (Tunçtan, 2018). İncelenen korku türü çocuk romanlarında ölüm korkusu işlenmiştir. Tarlakoz'un Tuzağı adlı yapıtta "Canan", Hayalet Tozu (R3) adlı yapıtta "Düşçe" ölüme dönük korkular geliştirmişlerdir. Yapıtlarda ölüme duyulan korku ve yaşama isteği birbirine eşlik ederek sunulmuştur. Örneğin; "Ara Âlem" serisinde yer alan "Tarlakoz'un Tuzağı", "Yasak Oyun" ve "Yeniden Doğuş" adlı yapıtlarda Canan ara âlemde yaşayan, ne bir ölü ne de canlı bir figürdür. Ara bir âlemde olsa bile Canan ölmekten korkmakta, gerçek yaşama dönmek için mücadele etmektedir. Burada yazar ölüme duyulan korkuyu ve yaşama arzusunu birbirine eşlik ederek sunmaktadır.

Kavramsal korku metonimileri, bir duygunun fiziksel tezahürlerinin o duygunun kendisini temsil ettiği ilkesine dayanarak şekillenmektedir. Bu kuramsal çerçevede korkuyla birlikte bedende gözlemlenen fizyolojik tepkiler, metonimik üretimler aracılığıyla dile sızmıştır. Türkçedeki kavramsal korku metonimilerinin yansıdığı semptomatik üretimler şu şekildedir: fiziksel sarsıntı, kalp ritminde artış, kalbin işleyişinde hatalar, göz ve gözbebeklerinde büyüme, yüzden/gözden kan çekilmesi (solma), tüylerde dikilme, hareket edememe/felç hâli, beden ısısında düşüş, konuşamama, bağırsak ve mesanenin istemsiz çalışması, terleme, kaçma ve organların işleyişindeki aksaklıklar gibi fizyolojik göstergelerin tümü, dilsel düzeyde varlık gösteren birer kavramsal metonimi olarak ele alınmaktadır (Dinçer, 2017). Howarth'a (2014) göre grotesk atmosfer yapıtlarda yalıtılmış, yabancılaştırıcı ve tehlike çağrıştıran bir iklim oluşturarak okurda huzursuzluk ve endişe duyguları uyandırmaktadır. Bu etki çocuk okurlarda da kaygı ve korkunun ortaya çıkmasına yol açabilmektedir. Ancak bu durum, söz konusu yapıtların çocuklara sunulmasına engel değildir. Bu tür anlatılar, çocukların kendi korku ve kaygılarını yansıtarak yalnız olmadıklarına dair bir güven duygusu geliştirmelerine, umut duygusunun oluşmasına destek olmaktadır. Böylece grotesk atmosferli yapıtlar, çocuk okura kendi korkularını tanıma ve bunlarla başa çıkma yönünde önemli fırsatlar sunmaktadır. Karatay (2007) da çocuk edebiyatının çocuğa yaşamı tanıtma, çocuğun güven ve başarı duygusunu geliştirme görevlerinin olduğunu dile getirmektedir. İncelenen korku türü yapıtlarda bu bağlamda bir değerlendirme yapıldığında işlenen korkuların çocuk gerçekliğini yansıtmakla birlikte temel karakterlerin korkularla başa çıktıkları ve korkularının üstesinden geldikleri tespit edilmiştir.

Yazınsal kurgularda pedagojik işlevini belirleyen parametreler arasında okurla paylaşılan ileti ve değerler bulunmaktadır. İleti ve değerler metnin ahlaksal gündemini belirleyerek okurun düşünsel dünyasını dolaylı biçimde şekillendirmeyi amaçlamaktadır. Önder (2019) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada çocuk edebiyatı yapıtlarında çoğunlukla sevgi, yardımseverlik, doğa sevgisi, hayvan sevgisi, birlik ve beraberlik, empati, dostluk, paylaşma, tedbirli olma gibi iletilerin işlendiğini tespit etmiştir. Çalışkan (2016) değerler eğitimi açısından incelediği 30 çocuk kitabında arkadaşlık, aile, sevgi, çalışkanlık, fedakârlık, dürüst olma, sorumluluk taşıma, adalet, güzel ahlak gibi değerleri incelemiştir. Söz konusu çalışmada aile, arkadaşlık, dürüstlük, sevgi, yardımseverlik değerlerine ilişkin bulgular çalışmamızdaki bulguları desteklemektedir. Yeniay'ın (2019) Behiç Ak'ın hikâyelerini değerler eğitimi açısından incelediği çalışmasında alçakgönüllülük, arkadaşlık ve dostluk,

cömertlik, çalışkanlık, dürüstlük, kanaatkârlık, merhamet, paylaşmak, saygı, sevgi, tasarruf etme, teşekkür etme, ümit, vefa ve yardımseverlik değerlerine rastlanmıştır. En çok yer alan değer, "sevgi" değeri olmuştur. Çalışma sonuçları arkadaşlık, dostluk, saygı, sevgi, yardımseverlik değerleri bakımından ve aynı zamanda tüm yapıtlarında en fazla sevgi değerinin yer alması çalışmamızın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Dolayısıyla bu bulgular değer eğitiminde korku türündeki çocuk romanlarının potansiyeli bir araca dönüşebileceğinin göstergesi olarak yorumlanabilir.

Çalışma kapsamında incelenen korku türündeki çocuk romanlarında hedef kitleye uygun olmayan çeşitli ögelerle (öldürme, hırsızlık, hakaret, alkol, silahlı çatışma, tehdit, hayvana şiddet, tehlikeli oyun, dolandırıcılık, kavga ve kötü alışkanlıklar) karşılaşılmıştır. Ancak kitapların kapsam ve hacmi dikkate alındığında bu tür ögelere çok fazla yer verilmediği, çocukta yoğun duygusal örselenmelere yol açmayacağı söylenebilir. Yine de bu tür yapıtların okutulması sürecinde çocuk okurun bu tür olgu ya da durumlara yaklaşım biçimleri hesaba katılmalı, bunların yapıtlarda işlenme yöntemi çocuk okurun gerçekliğine uygun olmalıdır. Özellikle çocuk okurun kurmaca karakterlerle kurduğu özdeşim bunu daha önemli kılmaktadır. Yavuzer'e (1998) göre çocuk edebiyatı yapıtlarında çocuğun özdeşim kurabileceği örneklerin varlığı, sağlıklı bir gelişim süreci için gereklidir. Ancak, bu örneklerin sağlıklı olması temel zorunluluktur. Çocuk, bozuk ve sapık davranışlar gösteren ya da uygun olmayan, yanlış örnekleri özdeşim ögesi olarak seçebilir. Bu durum, çocukların olumsuz kişilik özellikleri geliştirmelerine neden olabilir.

Çocuklar gelişimsel süreçleri içerisinde çevresinden, toplumsal yaşamdan ve toplumsal medyadan oldukça etkilenmektedirler. Söz konusu etkileşimler bireyleri kimi durumlarda bencil ve paylaşımdan yoksun bir ortama ve duygusal yoksulluğa doğru yönlendirmektedir. Bu durum onların yetişkinlik ile çocukluk arasındaki geçiş evresinde yer alan konulara yoğunlaşmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda pozitif yönelimli duygular yadırganmakta, tuhaf ve idrak edilemez olarak addedilmekte, şiddet, korku ve bencillik gibi negatif eğilimler taşıyan bireyler öne çıkmaktadır (Tekin, 2005).

Son yıllarda artış gösteren şiddet içerikli dijital oyunlar çocukları olumsuz etkileşimlere sürüklemektedir. Konuyla ilgili gerçekleştirilen araştırmaların bulgularına göre kitaplar, gazeteler, televizyon ve bilgisayar oyunları gibi çeşitli mecralarda sunulan şiddet içerikli görüntü ve haberler, çocuklarda içsel şiddet dürtüsünü harekete geçirmektedir. Ayrıca, bu tür maruziyetin, çocuklarda başkalarının yaşadığı şiddet olaylarına karşı aldırmazlık ve duyarsızlık gibi tepkilere yol açtığı, duygusal olarak örselenmelere neden olduğu ve saldırgan davranışlarda artış olduğu saptanmıştır (Dağlıoğlu ve Çakmak, 2009). Bu yönden incelenen yapıtların hedef kitlede şiddete karşı bir farkındalık oluşturmayı hedeflediği söylenebilir. Örneğin; "Yasak Oyun" başlıklı yapıtta dahi ve deli olarak betimlenen oyun tasarımcısı Oya'nın dayısı, frekans yayma teknolojisini kullanarak pragmatik gerçekliği sanal âleme dönüştürmüş; hatta, gerçeklik ile sanal dünya arasındaki ilişkiyi akıl almaz boyutlara taşıyarak, oyuncuları bütünüyle içine çeken bir bilgisayar oyunu tasarlamıştır. Bu yasak oyun vahşi hedeflerle (Hayvana şiddet, fiziksel şiddet, korkunç hedefler) doludur. Oysaki oyun çocuklar için eğlenceli vakit geçirmek için bir aktivitedir. Yazar da sakıncalı oyuna dikkat çekmeye çalışmıştır.

Dağlıoğlu ve Çakmak'ın (2009) yaptığı bir araştırmada elde edilen sonuçlara genel olarak bakıldığında okul öncesi çocuklarına yönelik yayınlanan öykü kitaplarında korkuya ilişkin ögelere şiddetle ilgili olan ögelerden daha fazla yer verildiği belirlenmiştir. Şen (2020b) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada Ignacz Kunos'un derleyip yazdığı masallarda açık şiddet eylemlerinin (boyun kesme/boğazını kesme/kafasını kesme, öldürme ve parçalarına ayırma, cinayete teşebbüs) ön planda olduğu tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında incelenen korku türü romanlarda hedef kitleye uygun olmayan en fazla öge fiziksel şiddettir. Dolayısıyla bu araştırmaların sonuçlarının çalışmamızın

sonuçlarını desteklediği söylenebilir. Sever (2017) de çocuk edebiyatı yapıtlarında yaşamın bir gerçeği olarak şiddet olgusunun işlenebileceğini belirtmektedir. Ancak bu olguyu işlerken demokratik kültür bilincinin oluşumu, iletişimin güçlendirilmesi için şiddetin akılcı bir çözüm yolu olmadığı sezinletilmelidir. Şiddet karşısında iletişimin değeri ve etkililiğini somutlayan uygun tavır ve tutum örnekleri kurgulanmalıdır.

Çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda çocuklara seslenen korku türü öyküler, resimli kitaplar betimsel yaklaşımlarla analiz edilebilir. Farklı yaş düzeylerine seslenen korku türü yapıtların karşılaştırılması bu türün pedagojik açıdan ayrımlaştığı yönleri ortaya koyabilir. Alan yazında yetişkinlerin korku türü çocuk edebiyatı yapıtlarına çoğunlukla önyargıyla yaklaştıkları gözlemlendiği için bu türe dönük olarak yetişkinlerin (anne baba, öğretmen, veli) algı ve yaklaşımlarını saptayan çalışmalar tasarlanabilir. Ayrıca korku türünün nitelik ve pedagojik değerine ilişkin bir öngörü kazanmayı sağlayacak bir değerlendirme formu üretilebilir. Anlatı yapısı, korku ögelerinin yoğunluk ve sunuluş tarzı, karakterlerin yaşadığı çatışma ve çözüm süreçleri gibi boyutların incelenmesini sağlayacak bir değerlendirme formu korku türünün daha nesnel ve akademik bakış açısıyla sorgulanmasına aracılık edebilir. Son olarak hedef kitlenin gelişim ve gereksinimlerine uygun korku türü metinlere sınıf içi etkinliklerde, eğitim öğretim programlarında yer verilebilir. Son olarak hedef kitlenin gelişimsel özellikleri hesaba katılarak korku türü metinler sınıf içi etkinlik, yaratıcı çalışma ve drama uygulamalarıyla ele alınabilir. Bu metinler aracılığıyla öğrencilerin çeşitli duyguları (korku, kaygı ve merak gibi) farklı bağlamda ifade edip anlamlandırmaları için fırsatlar yaratılabilir.

5. Kaynakça

Appleyard, J. A. (1994). *Becoming a reader: The experience of fiction from childhood to adulthood*. Cambridge University.

Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde miles-huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3*(1), 1-15.

Booth, W. C. (2012). *Kurmacanın retoriği* (B. O. Doğan, Çev.). Metis.

Brock-Servais, R. (2018). Can we redeem the monster? Working with contemporary young adult horror fiction in the college classroom. In M. A. Fabrizi (Ed.), *Horror literature and dark fantasy: Challenging genre* (pp. 17-28). Brill Sense.

Clasen, M. (2010). The horror! The horror! *Evolutionary Review, 1*(1), 112–119.

Creswell, J. W. (2005). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Pearson Education.

Cuddon, J. A. (1999). *The Penguin dictionary of literary terms and literary theory*. Penguin.

Çalışkan, A. (2016). *İlköğretim 100 temel eser içerisinde yer alan dünya edebiyatına ait eserlerin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Tez No. 430687) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Çetin, N. (2004). *Roman çözümleme yöntemi*. Öncü.

Dağlıoğlu, H., & Çakmak, Ö. Ç. (2009). Okul öncesi çocuklarına yönelik yayınlanan hikâye kitaplarının şiddet ve korku öğeleri açısından incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği, 23*(3), 510–534.

Davenport, H. R. (2005). *Gotik: Aşırılık, dehşet, kötülük ve yıkımın dört yüz yılı* (H. Gül, Çev.). Dost.

Dinçer, A. (2017). Korku: Dili, kavramlaşması, kültürel boyutu. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 6*(2), 769–798.

Fırat, H. (2006). Çocuk romanlarında görülen kahramanlar üzerine bir inceleme. *Folklor/Edebiyat, 12*(46), 481–488.

Gamble, N., & Yates, S. (2002). *Exploring children's literature*. Paul Chapman.

Howarth, M. (2014). *Under the bed, creeping: Psychoanalyzing the gothic in children's literature*. McFarland and Company.

İskender, H. (2016). Korku türünün dünya çocuk edebiyatındaki yeri ve Türk çocuk edebiyatında yaygın olmamasının nedenleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 4*(3), 295–310.

Jones, K., Corbitt, A., & Storm, S. (2022). Humanizing horror: Rereading monstrosity in popular literature. *English Journal, 112* (2), 85-92. https://doi.org/10.58680/ej202232173

Karataş, E. (2014). Çocuk edebiyatında 'karakter' kavramı. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 33, 60–79. https://dergipark.org.tr/tr/pub/musbed/issue/23267/248351

Karatay, H. (2007). Dil edinimi ve değer öğretim sürecinde masalın işlevi ve önemi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 5*(3), 463–475.

Karatay, H. (2011). Çocuk edebiyatı metinlerinde bulunması gereken özellikler. T. Şimşek (Ed.), *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı el kitabı* içinde (ss. 77-125). Grafiker.

Kartal, S. G. (2007). *Cumhuriyet dönemi Türk çocuk roman ve hikâyelerinde fantastik ögeler (1923–1960)* (Tez No. 215077) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Lukens, R. J., Smith, J., & Miller Coffel, C. (2013). *A critical handbook of children's literature*. Pearson Education.

Matek, L. (2015). Teaching horror literature in a multicultural classroom. *English Language Overseas Perspectives and Enquiries (ELOPE)*, *2*(1), 61–73. https://doi.org/10.4312/elope.12.1.61-73

Moretti, F. (2018). *Mucizevi göstergeler: Edebi biçimlerin sosyolojisi üzerine* (Z. Altok, Çev.). Metis.

Mull, Ç. P. (2008). *Gotik romanın kıtalararası serüveni*. Ürün.

Nail, A. (2018). Replicants, vampires, and, other outcasts (examining privilege through genre literature). In M. A. Fabrizi, (Ed.), *Horror literature and dark fantasy* (pp. 129-142). Brill Sense and Hotei.

Nikolajeva, M. (2014). *Reading for learning: Cognitive approaches to children's literature*. John Benjamins.

O'Sullivan, E. (2010). *Historical dictionary of children's literature*. Scarecrow.

Önder, G. (2019). *Sulhi Dölek'in çocuklara yönelik hikâye ve romanlarındaki eğitsel iletiler* (Tez No. 553804) [Yüksek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Özkaracalar, K. (2005). *Gotik*. L&M.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri.* Pegem.

Polater, D. (2015). *Ahmet Ümit'in romanlarında gotik bellek* (Tez No. 384729) [Yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Reynolds, K. (2001). Introduction. In K. Reynolds, G. Brennan & K. McCarron (Eds.), *Frightening fiction* (pp. 1-19). Continuum.

Sawyer, W. (2012). *Growing up with literature*. Wadsworth Cengage Learning.

Sertbarut, M. (2017). Korkuları yenmenin keyifli yolu ve korku edebiyatı. *Hürriyet*. https://www.hurriyet.com.tr [Erişim: 30.06.2021].

Seuling, B. (2005). *How to write a children's book and get it published*. John Wiley and Sons.

Sever, S. (2002). Çocuk kitaplarına yansıtılan şiddet. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 35*(1–2), 25–37.

Sever, S. (2017). *Çocuk ve edebiyat*. Tudem.

Smith, M. W., & Wilhelm, J. D. (2010). *Fresh takes on teaching literary elements*. Scholastic Teaching Resources.

Şen, E. (2016). Çocuk yazınında umut ve mutlu son ilişkisi üzerine bir inceleme. *Çocuk ve Medeniyet, 1*(1), 137–150.

Şen, E. (2020a). *Çocuk edebiyatında kurmaca gerçeklik*. Nobel.

Şen, E. (2020b). Ignacz Kunos'un derleyip yayımladığı masallarda yer alan grotesk ögeler. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, *4*(1), 31-44.

Şen, E. (2025). Çocuk edebiyatında korku türünün pedagojik işlevi (Bir derleme çalışması). *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 15*(1), 367-392. https://doi.org/10.23863/kalem.2025.313

Tanhan, F., & İnci, F. A. (2009). *Ölüm eğitimi*. Pegem.

Tekin, H. (2005). Çocuk edebiyatında şiddet korku ve sevgi üçgeni. *Hece Edebiyat, 105*, 304–306.

Tekşan, K., Acar, F., & Yiğit, M. S. (2012). Çocuk edebiyatı eserlerine çocukların penceresinden bakış. S. Sever, C. Aslan, Ö. Kanat-Soysal, S. Canlı, Ş. Önal, B. Çıldır, et al. (Eds.), 3. *Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu* (ss. 937-945). https://cogem.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/311/2017/01/3ucgs-2.pdf

Tunçtan, B. (2018). *Suat Derviş'in hayatı, edebi kişiliği ve romanlarında gotik özellikler* (Tez No. 519349) [Yüksek lisans tezi, Bitlis Eren Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Ulusoy, K., & Dilmaç, B. (2016). *Değerler eğitimi*. Pegem.

Yavuzer, H. (1998). *Çocuk ve suç.* Remzi.

Yeniay, S. (2019). *Behiç Ak'ın hikâyelerinin değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Tez No. 542409) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Seçkin.

Yıldırım, E. (2019). *Çocuk ve gençlik edebiyatı klasiklerinin yazınsal kurgu açısından incelenmesi* (Tez No. 565859) [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Yüce, R. (2020). *Çağdaş Arap edebiyatında korku türü* (Tez No. 636863) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Yücesoy, V. Ö. (2007). *Korku edebiyatı (gotik edebiyat) ve Türk romanındaki örnekleri* (Tez No. 217011) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.